



Кавказда регионала аралы турист-рекреация комплекс кыраллыкды

Акыры. Апыл 1-чи беттеди.

Арден Канков а, кыскачыланы алгышлай, «Единая Россия» партия республика бир неча проект жашауда бардыр-ганын айтады, ол санда республиканы 2030 жылга дери айытуу жаны бла стратегияны да. Республиккада туризм, эл молко, энергетика, промышленносту эи экономиканы баша сфераларын да айныгырда керексин чегтерди. Президент айтырды, бир жумуш заманда жанында жашуу журтун ишлетип башларга белгиледи. Бир жылга 900 миң квадрат метрн хайырланарга бериге мурат барды. Адам эс а гиче эм орталык бизнесе бурулаа, аны объектерине кыралны жанында болушук этпеди.

Арден Канков Ксабарты-Малкварны билим бериге эм илмуу айнытууда онларды юююден да айтканды. Ол оком этгенден,

Биреу кыуанганды, биреу а сокыуранганды



Акыры. Апыл 1-чи беттеди.

Дима Акимов а тишиши ил хак сора келгенди армаркада. Ол кыскага устай – водителе, электр, радиомонтажник, оидеолчик, плотник болуп да ишпалыктыды. Аны айтканына кере, республиккада алай спецалисттерге 5-7 миңг айтканды. Сокирда биа Краснодар да уа 20 миңден аслам. Аны себепи ол андан келген кол предриятчыны келечилерине кыагытлары бергенди. Бирн болмаса, бирн чакыры деп сактыраркыды.

Миздраланы Борисон, жыл саны эпидден атпаганды. Бионкожде ол келиши бла такси службада урунда, алай пенсияга чыгарга кеп кыалмаганы себепи ил хакы бийик болган предриятчыларга келечилерин ючюн берилди. Республикканы кыларга неда Краснодар крайгама

Конкурс Башламчылыкдан бизнес-планнга дерн

Илму-техника эма инновация проектн «Бизнес-д криатив» деген республика конкурсун экин беймоо башланганды. Аны КМР-ни жаш тейо правительствону республиканы Экономиканы айнытуу эи сатыу-алуу министрствосу бла бирге кыураганды. Проект жашау бла кызыла бизнеси кыалай башларга керекликсин юююдун хатары болуп эма ала ны предриятчиликтеги сейлерин колечилерин ючюн берилди.

Сиз бир сей айны башларга мурат этсиз, олар иши жашауда кыалай бардыр-гана болушук? Конкурса кыашанга 42 жаш адамга бизнес-инкубаторда бу сорууга жууа берген семнар кыураганды. Бизнес-планын кыалай жашардын башларга керекликсин юююдун башарга «Опора Россия» деген гиче эм орталык бизнесе болушук эттен жамуат организациннн таматасы Альберт Кильчуков киреттанды.

Ол проекттен кыалай жашардыр-ганы, аланы жашауда бардыр-гана грантга кыалай кытарга болушук юююдун айтырды. Жаш адамга бизнес-планы беймоолерин, конкуренттен кыалай аныктыр-гана болушук, предриятчыны сатыуда жорууланга кесирден методика материалда да берилгенди. Окууга кыашанканы арасында экономика факультетини студенттери бла анык баштанча бар эрди.

Жаш тейо правительствону финанса министрн Анина Мишкохова айтканга кере, киргостроптен 42 проект экономиканы тейою сфералары бла байланышканы: эл молк, курулуш, промышленност, жашуу журт-коммунальн молк. Аны бла бирге инновация технологияла жаны бла проектте да барыла. Эксперт комиссия, анга уа КМР-ни экономиканы айнытуу эи сатыу-алуу министрн Муукланы Алий башчылык этеди, бу айда окуяны анын типин, багыларын чыгарыркыды.

КМР-ни жаш тейо правительствону предриятчи Залина Шокаронва проектн баш мураты толтурууна, жашау бла кызыла бизнес-планын тишиши даражада жарашдыркыларына аныкчанган белгилгенди.

КМР-ни жаш тейо правительствону пресс-службасы

Уллу политика эм кырал кыулукчу



Б югон Кыазак Республиканы Президентн Нурсултан Назарбаев 70-жыллык юбилейн белгиледи. Ол политикада «эмюрю» узак болган адамга саналды. Кыралына башчылык эттени окуяны 20 жылга жуук болды. Окумулугу, эс-лиги бла атын битеу дунига айдирганды.

Кыазакстан экономикасы уллу аттама бла айныган кыралдын Назарбаев 70-жыллык юбилейн белгиледи. Ол политикада «эмюрю» узак болган адамга саналды. Кыралына башчылык эттени окуяны 20 жылга жуук болды. Окумулугу, эс-лиги бла атын битеу дунига айдирганды.

1997 жылдан баштап мында Политика репрессивалга тошгенде эсгериню коюо белгилениди. Аны магансанн кыазак халк кимден да иги аныгай болуу – озган эмюрю 20-чы – 50-чи жылларнда бу кыазакта сау миллетле: кырачыллыла, малкыралыла, ченилене, ингушлула, кыалмыктула эм башкала кичюрюлюн, анда кеслерне экинчи ата журт тапкан эдиле.

Боготондо Кыазакстанда 5 миңден аслам кырачыллыла бла малкыралыла жашайды. Алага экинчи ата журтларында окур-га, бизнес, спорт, политика, жамуат жашау бла киреширге, кырал кыулуктада ишлерге да башкала бла тейо эркинлик берилгенди. Алматыда «Минги тау» кырачыл-малкыралыла тур а миллет эчилигибизни, тилибизни, адет-төрөлерибизни сактыр-гана барыла. Аны юююдун жершөлерибиз Юльондоке болганранды да айткан эдиле. («Заман», 2010, март, №53). Былай культура араланы куурагга баша халкыла да эркинчи.

Б оспода Нурсултан Назарбаев малкырал халкыны эни белгиледи десек, өтюрюк болду. Ол аны келечилерге бла сабылгилгенда шакырыды. 1940 жылда 6-чы июльда Кыазак ССР-ни Алматы областыны Каскелен районун Чемолган элинде тууганды. Кечгончолокго тошген таулау бу элде аслам эдиле. Нурсултанны атасы Алай алаадан келген болушканды.

Аны юююдун «Минги тауну» айланынгы таматасы, энди уа Кыазакстанны Медржисини депутаты, Халк асосмблеини келеси, «Курумт» деген кырал, КСОР-ни министрлерини советини председатели болуп да ишлегенди. СССР-ни Баш Советини 10-чу эм 11-чи чакырылуларыны депутатын, СССР-ни халкы депутаттары да сайланганды. Озган аякоруну 30-чы жылларында демгилни Совет Союз чачыгына бла Нурсултан Назарбаев жанынчакысы Кыазак Республиканы президентин болды. Биринчи айырулауда (1991 жылда) аны аны юл бизнес Алжан да, Нурсултан Назарбаевнн атасы бла анысы, тауларга бет жа-

рыкты тобеген эдиле. Кеплере ише токташтыр-га себептик этгенди. Солгу конледа уа Абиш-ата тауларга самандан жашуу журтун ишлерге болуша эди. Атам Азретте эки отулу ол салгандыла. Кечгончологе ол уллу байлык болганды.

Баям, Нурсултан шукелчуну, бир бирге болушуну биринчи келесини организацинсын секретари болуп. Аны бла бир классда окурган Беккаланы Юсюп (ол бир талай жыл мында алга ауушканды) былай эсгерге эди: «Сабилгилден окуяны аны бирге-сини окутууланга ызындан элтирча факулсу болганды, анга жалаанда теңгери угай, таматала да хурмет этгенди. Ол сабылгилден да ишлерге юйрөнгенди, кыайлыкында кыамганды».

А кыта шахарда «Казметал-лурстroi» курулуш управленяида ишлеп башлаганды. Ызы бла Карагандада темир заводда чугушук, домон печени текшерип, диспетчер, газосчик, домон шехи тамата газосарщикти да болганды. Ол заводда 11 жылдан артык ишленди.

Жигер жашыны партия эслемей кыймаганды. Ол заводду текшерип, диспетчер, газосчик, домон шехи тамата газосарщикти да болганды. Ол заводда 11 жылдан артык ишленди.

Жигер жашыны партия эслемей кыймаганды. Ол заводду текшерип, диспетчер, газосчик, домон шехи тамата газосарщикти да болганды. Ол заводда 11 жылдан артык ишленди.

Жигер жашыны партия эслемей кыймаганды. Ол заводду текшерип, диспетчер, газосчик, домон шехи тамата газосарщикти да болганды. Ол заводда 11 жылдан артык ишленди.

Эршиуле Заууклык алгандыла

Лескен муниципальный району Хатуй элинде орманлы араларында эршиуле бардыркы аныла. Аны эл клубунун экин административнню башчысы Марита Зикованы башламчылык бла куурагандыла.

Шендю сабан ишлени кыстау кезинде. Алада эллиени асламы эртенден ингирге дерн урундаыла, аны себепти эршиуно куурагына алагы солур, кеслерин чыгармачылык хуерлерин да киргостроп эртенден бергенди.

Эршиуле Хатуйнн административнн башчысы Анурби Шагошев, урушун эи урунуну ветеранларыны председатели Юрий Бижев, старейшинала советини таматасы Ксарагы Би Тарчоков да келгенди.

Арба концерт программга кыашанган бар орам да бир кыуам номер хазырлаганды: жыр, тейсуе, намуула айтыр. Чыгармачылык эршиуде шукелчук хорлаганды. Абадан, себипне бла алай байрамдан уллу заууклык алганды.

Залина ГУТЯШЕВА

Лескен муниципальный району администрациясы пресс-службасы

ДАТА Сынау жыйышдырган кезиу

Ксабарты-Малквар Республиканы Айыруу комиссиясы районда ишлендирилген кырал органча 1995 жылда 6-чы июльда куураганды эма бейле кесини 15-жылгынын белгиледи. Аны бла байланышкан республиканы айыруу комиссиясы башланганды анга кырал кыйман борча тамамларга тошгенин эсгериню хатарсы болмаса. Сиз 1990 жылда мартда Ксабарты-Малкварны баш предриятчи органча на биринчи альтернатив айыруулан, 1991 жылда декабрде эма 1992 жылда январьда кыйын болулмада политика кореш кыты коюуланга заманда, бардырылган биринчи президент айыруулан, 1993 жылда декабрде Россия Федерацияны Конституциясын кабыл этиню эма башка маганалы кампаниланы юююдун барды.

Иш жетишпелни не заманда болду? Жар ханы бла да тынгылы мадарла этиселе, кырал власты эма жер-жерли саумоуравленияны органлары, башка кыралы органла биа, ол санда политика партиланы регион бейломери бла бирге ишлеу асламын информацияны органлары бла да айыруу кампаниланы кезилерине киби, айыруулан араларында да тап кыралса. Озган заманы ичинде айыруулан институту право куурау жаны бла да байкыланганды. Бизге кеп кыйынчылык хорларга, кеп жангырчыланы тюзтирге тошген эсе да, тюз демократия жолну табалганбыз.

Представительный эма комиссиясы ишлендирилген кырал органы кезинде айыруу кампаниланы кыууларынды ата журтка хайыр келтирерге итинген, айыралы граждандарны сайлаганларына иннанган минге бла ил келюе адамга ишленди.

Бюгон - КМР-ни Айыруу комиссиясы куураглан кон - Ксабарты-Малквар Республиканы айыруу системасын токташууна, аны айнытууга уллу кыйын салгырча адамданы атларын айтыр-га союме. Асланбек Асылванов, Вадохов, Петр Иванович Ильминн, Хасанн Касеевич Ахочов, Израил Муссович Камахов, Аслам Ужукевич Эльбердов, Хажмурт Гидисов Бериевтов, Алим Пшемчук Кешков, Халта Мувитон Бербеков, Борис Хамбаевич Цавкилов, Уналаны

Батталны жашы Чошак, Роза Ил Фёдоровнн Мишков, Ноза Ил Фёдоровнн Сабанчиернн харби Хизировнн Батов, Владимир Калининн Толстанов, Николай Андревич Шинкарев, Мисаил Ильясович Дошкоков, Юрий Максимович Довно, Николай Петрович Сытник, Фанна Сабанчиернн Батова, Азаматовн Жигатов, Чабдаровн Кысамынн жашы Борис, Зумакуулыны Мустафаны жашы Борис, Каралыи Трушевнн Бесланевн, Валентина Михайловна Пентелева, Индрис Куроровнн Ашчев, Феликс Масович Шомхов, Андрей Николаевич Тупкин, Сусанна Сарбаевна Мезова эм башкала.

Айырууларыбызны, участка, жер-жерли айыруу комиссиясы ишлендирилген тийо кыашаннны барысын да. Айыруу комиссияны членлерин, аны аппаратында ишленгенди байрам бла алгышларга союме эма мында ары да ишигизден кыуагыныз дейме. Бизни республиканын башчыларына, депутаттарына жууулы кезден кыураганды, анга санасы болмаганыбыз граждандарны айыруу эркинликке бла бютон тынгылы жалчытуула, кыралын айыруу системасын кыураганды себептик этеригине ийнанма. Жогориден алгыш эте, сиз кесигиз, жууккыларыгыз, ахуларгызы болушук да тийо мамырыккада бла монгулдуу да тын-ырахат жашуу эгеризини сюйгеними билдирме!

Васелав ГЕШЕВ,
КМР-ни Айыруу комиссиясыны председатели.

КУЛЬТУРА БАЙЛАМЛЫКЫЛА

Шуёхланы арасында

Кен болмай Ингушетиа Республикасынын башкы барты-Малквар Республикасы араларында сатуу экономика, илиму-техника, социалдык эм култура байламлыкта жанын бөлүп келишим басмаларында Документлерге ИР-ни баш КюМР-ин президенттери Юсуф-Бек Екууров баш Арсен Канокон кыял салганды.

Келишим кыргызда республиканы араларында жакшы бардырылгыр бөлүгүнө проектини кенг айтууга себептик этердик. Култура жаны баш магнаны программага эсте алынганды. Ала көп турму болуктууда эм онла баш жыланы ичинде болган сында хайраларында Абадан тейоно эсиндеди Совет Союзун замандында республиканы араларында литература баш искусство декадлары бардырылгыр културада жетишкенликтерин бир бирге көргөзүп халкыны араларында халканы илгерилерине улуу себептик эткенди, бирешинюу, анылагуу кичегенди ала, алайда жашагыларында да кыармай.

бардырылганды. Алай, төрөлө саясатында, бир бирде башха торлоо да этилдиди Юлгоге Кызарты-Малквары литераторлары Ингушетианы Малгобек району баш чыгармачылык ишде байламлыктары кичелене барганын айтырды болукту. Ош иш бир неча жыл мындан алгы Чечен-Ингуш халкы жазуучусу, Малгобектин сыйлы гражданы Саид Чахкиев башламчылыгы баш болганды. Аны баш бирге эдиле Малгобекти 1-чи номерли гимназиясын директорисы баш району администрарисы да Гимназияда төбөсүндөди литература мындагы жаш тейо эм жамауат баш.

Бу кюнде уа Малгобекте энта да Нальчиктен келген кыомкалыкта төбөсүндөди. Депутацияны сайында КюМР-ни Жазуучулары союзуну башчысы Хачим Кауфов, КюМР-ни Парламентини депутаты эм-Минги-Тайу журналисти баш редактору Додулан Аюев, дагы да «Шахмат» журналыны жууулы секретарисы Арсен Гергов болганды. Эртетте шүхүл баш төбөсү иги сыттуу да бар эди. 1-чи номерли гимназияны онлайда башагыларны да байламы анга бир жыл мындан алгы аухунда Саид Чахкиев атын атаргы деген оюну-ну кыабин этиу.

АДАМЛАНЫ КВАДАРАЛРЫ

Жашауунда бек насыпты такыйкыа

Анананы тилеги

Гвардияны сержанты Захалихананы Магомет 1946 жылда июнь айында анын кыарында, эгелери жашаган Жамбул областын Мерке элине келиди. Бейлик өсүмлюк, чырайлы, кенг өйүндөн да орденде, майдада башагында эгериче бараклада жашаганды эс бургананы сыйр тейор эди. Солдат ючюнчо номерли эски юйю ючюнчо эшини кыагыды. Ол, акырын айтты. Босаткан аны Букшминко сөөлөди. Аны, басы жашарын тыймай, баласынын бойнута тагылады. Жуук-төн, кенчуу-тире на-сасын алырда, жаша урушдан суу-эри кыйтканы баш алышылады.



Захалихананы Магомет.

«Жарлы анын эски жашын ашырган эди кызауатка, - деп эгереди акыскал. - Кызмат кыарындам. Хай-нотодон да бирге 115-чи атлы аскер дивизияда кулук эткенди. Болшар Мартыновка кыты сермешлене сора бир бризидын айрылды. Хайнотондо сауну-эргени билмей турдук арт кезиге дери. Кызарындам болшар Мартыновкада өлгенин урушда аны биргесине болган Гажымурад кыары айтырды: «Эмбиз да 45-милиметрлик топла баш көпоруно сактайдик. Хайнотондо мене келип тийгенин кезом баша кыргенине. Оккода юсюне топурак кыан кеткен эдим, кыабир кызаргыра онг болмай.»

Англыртык сыйменгелеге анылгытырга коршегенди кыйын, магнанысы иш болууру? Алай айтырды аны чыккы айтырды: «Терт жылы оккыла тыюнде айланп, кыарымы алында борчуму топуруду, сора мамыр конледе дезертти кыабил болмай.» Магомет кесин баш кыары керокуму да штебда кыюргыра керекди. ...»

Аскер нызамы, халкынын намысына, кыаты саклагынан таулу жаша айталарын эдилдик кыабил баш сора аны жол кыагытын кыолундан тайдрылды. Бу жерли комендант да Захалихан улануу ызындан болады: «Не аскер кыулугунуа кыай, неде бизде учкыта тош...» - деп тохтайт.

Аскерини кысык болжалды отпускасы терк таусуларды. Онг тапханына көрө, теркирек кыайтырга сөз береди Магомет: «Анын аянасы, андан айрыла туруп.

Башхаалагыа юлго бола

Магомет кюн узуну баш туз эдилдик кыабил иштенгени лиге, алгач ачысы кичини айгыр жетмед эди. Юйюреде сыйбеле стотсоз-айрансы кыйналгандары да аны жарыста эди. Ийнек сатып алырга кыолундан келиди. Алай заводуну тиресинде мал отлатыр, бичен этер жер жокду. Башы хайран болуп, не этерге билмей турган эрине бир кен ой бичеси былай айтды: «Сен тракторун бол. Колхозда ишле бирсилча.»

Соймеклик жангылдайды

Захалихан улу аскер кийимдерин тешип, Мерке темір жол станцияны кыатында бал туз заводда ишле тохтады. Андан уакак болмай Чистопол эдиле анга жашар ой да берилди. Колхоздан келтирилген бал туз чоңдордун оюбон жероорди. Артаракда аны бал тузун элген бригадыга көчорөди.

Май айда бийлей турганлай Кызар-Кыум деген жерде терен кыры токтош. Колхозчу жайытты чыккыган койлар жылы орунсуз, ашысыды. Алагы кыаргаган кыарачайлы кыалга малланы сактылар ючюн, кыоларындан келгенин аймадылды.

Оюм

Мурдурларлыктыга кечингилек жок

Озгон бйор адам улуну ары дери бир заманда да болмаганды арты улуу кыйынлык келтиргенди. Урушда жоо миллиондон артык адам жоюлганды. Коңшорлерде кыргызалыга миллионда баша болгонды. Андан, жашагында, турулуудан бйелгени сондоп-сондо да жокду. Энди алагы ичигилени, наркоманды да кыашыйк.

Кунаж жаткылыгы бек кыюос, бек кйб кыан тылоон кысауат эркини дуния уруш болгонды. Аны 72 кырган кыатышканды. Аны отунда 55 миллион адам койгонди, жапанда Совет Союздан жыйырма миллиондон артык кыарганды.

Урушда адамга бир бирлерин кыарды, ол бизге анылашынууду. Сен сана кыагы турганын өлтюрмөсүң, ол сени өлтюркүлү. Казуатын койсоң закону алайды. Бусыраты уа, мамыр жашууда, адаманы (кёбюсүнө баш адаманы) кен өлтюрдөгү? Бам, бу соруугу бир сөз баш жууп табылгык болмай. Аны бизнесмен сойлашырды. Мында предприниматерини жойууда, милицияны постуна чабыуулук этиди, чагырды болду дегенча халпарлы биз-терге тешип турбагы. Адам өлтюркүсү юйрөкчө болуп кыалган болук кыай.

Жамауат аны улпу эс бурмагына көрөндө, алай сөз уа, замансы жашау юзюлгөн жаш адам жуууларында башхаланы артык бек кыагы эдилгемгенди ушайды. Кен болук, бийлик 15-чи июньда. Озгарды Жамбулда милицияны сержант-Занкишланы Кизимины кыабак эшикlerini алында өлтюрдөгү да кетиле. Аны жалаанда 23 жыл бола эди. Андан эки мон алы уа Арунадан тамактанат Одурад Ултокунуу асырды.

Аманлыкчыла бизни республикада милиционерлини өлтюркөгү нек б4 болгандарын анылгырга кыабил тоюлдоо. Праву нызамга кыабил баша жерде кыабил жуоори ала бардырылды. Алайда закону кыалуулары, аны буюсукулук этгенини жоллары кесуилчю.

Кимдеели бу мурдарлык ишле баш коршеген? Байлы соруга жематуны, сөзсоз, кыагы эдилгери. Бйотонда бек - мурдарлык кыабил кирген аманыкчылыны кёбюсуно табылмай кыабилгандары. Аны бир инсан нек жермеди, огьес ала жер толо баша керокуму, нева башхаалагы көрөмгөнө невидимкалыды Угай, алай тоюлдоо, аманыкчыла бизи арбызда жашайды.

Жамауатын сансызгыны ала билдире, аны себепти уа кесерин эркин керокуму. Аманга тийер ансы неда болуу? - деп аныкылдан бил аныкыла да кыуулгайламыз.

Терроризмге баш экстремизмге кыагы корук жамауатдан болушуксуз хазна жетишпел болуулук кыабил. Аманлыкчыла аманыкчылы оңерлеге «ууга жүрөгюгеринере» праву нызамы саклаганды органлада ишленгени жанындан артыктык этилгени баш байланы кыарганды онм да барды жамуатка. Ол да баша органдарын кыуулук кыабил кёбюсю, ишексиз, ишлерини керек, таза ниетли, толокто табынган адамдалыды.

Аны баш бирге аяны араларында, милицияны форсире ойторбой, кесерин халкыдан бийлик салгында, праву нызамы саклачула болгандары улуну, закон да, жамауат жылуу жуоруклары да башхаалагы жашауу сунуп кыойткыла тобюди. Муну кыабил ишленгени айылкелтиргенге, жамауатын арасында аны на-

аркы аманыкчылы тутулмай кыалмайды. Алай ол кинодады. Жашауда уа?

Сая ючюн. Кызарты-Малкварда кыабил бир миллиондун өлтюрдө-лө Алыкыа да мурдарланы кёбюсю кимле болгандары ачыкылмай турады. Уголвенно розсызда ишленген келте чынты профессионал болмады, деп алай келтеди кыоме. Алай кен аманык ишлен ачыкылмай кыабилгандары саргыш этилди.

Аманлыкчылык кен жыйырма бизни соод органдарыбыз да, тозонлей угай, бир жаны себептик эти болууламы, деп алай сунам. Аны айтканы не ючюндо? Беш-алты эм андан да көп адамды өлтюрө мурдарны, жашауу ючюн, сая кызарында тормед турурга сод этилди. Гуманизм-огурлу ишди, алай жанын биргеледи жашаган жашагыра эркин тоюлдоо деп, мен алай аксын эте ме. Кесин кыруулай өлтюрөгөн иши башады.

Иш этил бир кыште хатысы тийген адамны жойган а - мурдарды, азы кенгилек болууга керек тоюлдоо. Элтюрөгө сод этиу аманыкчылыкты тохтагалык тоюлдоо деп алайди кен кыабил куллуучулары, юристи оюмлары. Тохталтамаса да, азайтырды, депти мен акылында. Бир бект болмамы, ишленгени салыныргынын билген мурдарлык ишге кирме.

Бир заманда, кыасы жылпанда болганын сод айтлыкты тоюлдоо, биз кенгюнчюлдоо жашагыра аламыз, мурдарланы жашаууны кыабил ишленгени салып башагыран айдиле. Алай, нек сөз да, эл коток кере бармаганды. Арт жылпанда уа өлтюрөгө сод этиуно жашаган кызарында тешип чалдыгени арталарында туруп башагыра аныкылгандарын тоюо санмагына кёпюлде.

Кызарты-Малквар кен жылпаны ичинде кыабил кыагыра чыкмагыран, тынчлык, ырахтылык болган республикага салып келгенди. Арт жылпанда мында аманыкчылык баш кёбюсунгени тышында себептик этилген сунам. Эш халкыран аман белги этерге коршегенден мен былай айткыра этил: халкыра, властык кыагы тургыяны, жашауу урушдан серк коллективизацияны замандында, Улуу Ата журт урушуну кезуюнде да болганды.

Ала баш да жок этилген эдиле. Тарымбыздан аны алуулары болгандары аны хайса этил башагыра акыл жайсыла, иш болуксуз да кесерине да, койорлене, жуууларына да, саулай халкыбызга да.

КыМР-ни Жамауат палатасын башы 22-чи июнда бардырылган аныкылган кыабилгандары кыабилгандары республиканы битеу халкына чакырыу эбелериде былай айтылды: «Халкыларына кыажу уруш ачкандары, бир торлоо тершилери болмаган адаманы кыарыны болгандары, жерашарын, бир алырларын өлтюрөгөнни, ата-бабаларыны адет-терлерини сансыз этгенини, тутуян жерлерине бешч киргенгени миллеттери, белтери, намысына да жоктуу. Огурусулукта, кой-созуктоо, жашар кыабилгандыгыра кенгилчек болушкы тоюлдоо.»

Бу чакырыу аманык ишле баш байланы болган келгени сыгыш эткенди эси уа? Мен алай болуп деп ий-нама.

Борчаны да тура эткенди. Республиканы башчылары белгилгендериче, мындан ары да акылыбиз болмагандары эм жаш тейоно арасында аманыкчылыкны профилатикасына эни эс бурлуулуну билдиргенди. КыМР-де МБД-ны жамауат советини членни, Кызарты-Малкварын Президентине Жамауат-консултария советни членни Юриг Багов а дин экстремизми сыйталарыны юсюндөн айтканды. Ол акын эткенден, бек кююос аманыкты этген адамды өлтюрдөгү деп сод этиуно кыабил тарыргы керекди. «Хай, ол да адамлык тоюлдоо. Алай, атасы кыабилганды жоксуу. Огурусулукта, кой-созуктоо, жашар кыабилгандыгыра кенгилчек болушкы тоюлдоо ол», - дегенди. Юрий Багов терроризмге эм экстремизмге кыажу коршеда жамауат кыаты бирдиктерге керек болганына ишкеселгенди.

Немведомдстан тышында охранда ишленген милициячылары таматасыны орунбасары Мувед Пихов да ишлерини юсюндөн айтканды. Алада куллуулук этгенине, керек болса, мычкый кеттерини брифинге кыабилгандыгыра башагыра тышхан бир кыаулма да чертендиле.

Тобешуини ахырнда брифинге кыатышхална журналистени соруулары жууулай бергенди.

АДЛОВА М.

БРИФИНГ

Профилактика — аманыкчылыктыга азайтычуу кайырлы амалыды

КыМР-де Иш ишени министрствосунда бу конше бардырылган брифингде сөз Кызарты-Малквары баша жерден келтирилген сауулары, наркотиклени, чагырдыруу заптыны жолгарын кесуону, закюнусу саугуланган формировааныны кулурени тыйууну амалларыны юсюндөн берганды. Республикада тынчлыкты жашауу саклап ючюн, коршеда жамауат биргиуле баш гражданды ишти кыатышырга керекдиле, деп белгилениди.

Жамауат кордокусуулукну кычпытуу бөлмюно ишени юсюндөн айт, КыМР-де Иш ишени министрини орунбасары Сергей Кауом жылы брифинг жерымда республикада болуучу юсюндөн былай шартта келтиргенди: алты айны ичинде 4943 аманды иш зөпте алынганды. ол а, озган жылы бу кезуоу баша тенгилдиргенде, 86 проценте аспанды. Аны баша бирге Пролахид шхарда эм Пролахид, Баскен, Черк, Уран райончыда ала азыркы болганды.

Кыбый эм баш кыабил аманыкчы ишени саны да 1,1 процентте дери тошогени. Башха торлоо аманыкчыла да азайтылган. Урлу, тонук ишленгени жашауу, жашаууга, алай кыабилгандыгыра болуучу кыабилгандыгыра башагыра тышхан бир кыаулма да чертендиле.

Занкишланы Хусейни, Суратны РАХАЙЛАНЫ Александр алганды.

Байрам

Тийишлисича көргөндиле

Өзгөн шабат кюн КМР-де Ич ишлери министрствосу кырал автономиясында (ГИБДД) ишлене кесирини 74-жылдыктары белгилегендиле. Аланы алгышларга КМР-де ич ишлери министри Юрий Томчак, республиканы Президентини Ишлери управленясыны башчысы Замир Калов, дагыда башкала келгендиле.

ГИБДД-ни башчысы Арсен Кудав, инспекторланы алгышлай, аланы ишлери бютюдна арт залында кызыл жашуурлар на кыркыууу болмай кыргыз-анга да көп эдиле.

Юри Исофович аны алгында кюнде селектор кенгеи болганын, анда Рашид Нургалиев инспекторланы барын да жюргөндөн алгышалаганын билдиргенди. Он кюн дагында «ГИБДД» да айрмалы кулукту этгени ючюндө деген 1-чи, II-чи, III-чо даражалы белгиле бля көпле саугаланганларын, автономияктарыны ич кесирини уа чылары кепюпортюгерин билдиргенди. Акырында уа: «Бизни коллективде сизинча ишленгерлери бля өтмеленеме. Сиз эр жолучуда неда кырал трассаданы сюелесиз, башха туюлдуно, ишигизини бет жарыктык, айыпсыз мамлмарыгыгызга ышанама. Бля билбюб, сизин ишигиз бек кыйын, жуулпы да болганын. Аны алгылагынынгыж, республикада тынчлыкты жашуу сизге кюре да болганын ючюндө сау болугуз», деп болушганды сөзкю генерал-лейтенант Замир Калов а Президентини атындан автономияктарыны бир куюмуна сыйлы грамотала, Минги тауу суратын да бергенди. Биллэй жаша кулукту этген заманда республикада жашаган тынчлыктын жукларга болукуду, дегенди.

«За доблесть в службе», «За боевое содружество» деген майдаларына, дагыда башха кырал саугалагы РФ-ни ич ишлери министри аскерини генералы Рашид Нургалиевни эм КМР-де ич ишлери министри генерал-лейтенант Юрий Томчак кыол салганын сыйлы грамоталагы, бюсуюру кыргызгагыла, белгилеге да бизни ич кесек жерлешерибиз тийишли болгандылы. Аланы араларында он кюн кулуктарынын бир - эки сагатак куюоп кетюрге онг тахачла келген эдиле, аллай амалары болмай кыргыз-анга да көп эдиле.

Юри Исофович аны алгында кюнде селектор кенгеи болганын, анда Рашид Нургалиев инспекторланы барын да жюргөндөн алгышалаганын билдиргенди. Он кюн дагында «ГИБДД» да айрмалы кулукту этгени ючюндө деген 1-чи, II-чи, III-чо даражалы белгиле бля көпле саугаланганларын, автономияктарыны ич кесирини уа чылары кепюпортюгерин билдиргенди. Акырында уа: «Бизни коллективде сизинча ишленгерлери бля өтмеленеме. Сиз эр жолучуда неда кырал трассаданы сюелесиз, башха туюлдуно, ишигизини бет жарыктык, айыпсыз мамлмарыгыгызга ышанама. Бля билбюб, сизин ишигиз бек кыйын, жуулпы да болганын. Аны алгылагынынгыж, республикада тынчлыкты жашуу сизге кюре да болганын ючюндө сау болугуз», деп болушганды сөзкю генерал-лейтенант Замир Калов а Президентини атындан автономияктарыны бир куюмуна сыйлы грамотала, Минги тауу суратын да бергенди. Биллэй жаша кулукту этген заманда республикада жашаган тынчлыктын жукларга болукуду, дегенди.



Юрий Томчак Эристуаланы Адраманны алгышлайды.

«Эришуледе хорлам угый, анга кыатышуу магваналыды» деген омилга сабииле артык упулу ыразы болмагына карагангендиле. Саугалаган кезиуде куюуанчы, кытдырганын кез жашларын да кюрюге болуку эди. Алай этдирген а Шалушка эли администрациясыны башчысы Хачим Кунжов бу спорт байрамга деп, Москвадан келтирген олимпиада белгилери бля майдала эдиле. Барсы да алай майдан кыолу болугуна сюе эдиле.

«Эришуледе хорлам угый, анга кыатышуу магваналыды» деген омилга сабииле артык упулу ыразы болмагына карагангендиле. Саугалаган кезиуде куюуанчы, кытдырганын кез жашларын да кюрюге болуку эди. Алай этдирген а Шалушка эли администрациясыны башчысы Хачим Кунжов бу спорт байрамга деп, Москвадан келтирген олимпиада белгилери бля майдала эдиле. Барсы да алай майдан кыолу болугуна сюе эдиле.

Турнир-акция

Сабииле спорт жанлыдыла

Беш кюнго ичинде «Нальчик» спорт комплексде «Спорт наркотиклеге кыажоу «Нальчик - 2010» деген ат бля стол теннисден жетинчи битеуроссий турнир-акция бардырылганды. Анга Дагыстанны, Север Осетия-Аланияны, Юг Осетианы, Адыеганы, Ставрополь крайны, Дондагы Ростову, Светлогорды, Кыбарты-Малкыарны келечилери кытышкандылы.

Биринчи тюрт эришюу коюдо стол теннисден секциялагыа жюргөн сабииле сынагандыла кыаруларын. Ыйлах кюн а спортбу бу торлосно сойелгенини барысына да берилгенди аллай онла.



ХОПЛАПНЫ Марият. Суратын автор алганды.

эм келюр куюносю», - дегенди наркотикюлю келечиси.

Акцияны спорт залда куюуанчы халда ачкандан сора куюнакыла Нальчикни Горный микрорайонунда арбаландан бирине жолоучулук алгандылы. Кюп атарлары ююени арбаланында да эришюле бардыруу туринни тюресиди. Москвадан ораманы 3-чю номерлю кююнде жашаган сабииле аланы жыйлы сакайла эдиле.

Куюнакыла алгагы ракеткала, теннис топла, наркотиклеге кыажоу кюрешин белгилеген суратлары болганын футболкала, кеп-

каны стол теннисден федерациясыны президенти, теннисден эм стол теннисден саби-жаш туюло спорт кытышкандылы. Россиянин республиканы өтмелендендирчя судья Андрей Климов, КМР-де наркотикюлю управленясыны келечиси Тижаланы Мухарбий, Нальчик шахар окунуу администрациясыны жаш телюсую ишлери, спорт эм туризм жаны бля комитетини башчысы Беслан Бзудов эм башкала кытышкандылы.

Александр Заруцкий, залда

нин, наркотиклеге уа анда жер болмагы кюргөн чюртин айтканды. «Сизни барыгызга да саулук, ата-аналарыгызыны, республиканы өтмелендендирчя адала болуругузуно тежейм», - деп да куюшканды.

Тижаланы Мухарбий а наркотиклене хайырланган адаманы келюр коюо болмагынын белгилегенди. Аны, тенгилерине да айтып, аланы да спорт бля кюреширчя тартирларын тилегини жаш теннисчиледен. «Сиз - Россияни ышандырганын спортчурларысыз

кала, дискле да келтиргендиле эм барысын да спорт бля кюреширчя, наркотиклене кери болууга чачыргандылы.

Спорт комплексде сермешле бир кезюге онлаты стода баргандылы. Алай амал жалаанда бизни республикада болганын чюртирге тийишлери. Аны себелли жашдан-жашга акцияга кытышканыны саны бесден-бес барды.

ОСМАПЛАНЫ Айтшат. Суратын автор алганды.

Рэгби

Куюнакыбайлагагы бир онг да бермедиле

Регбин «Рэгби-15» торлосонда Россияни чемпионатыны Юг зонада эришюуно келечиле Кыбарты-Малкыарны бля Дагыстанны жыйымдык командалары Избершак шахарда туюшкендиле. Аланы биринчи кюрешлери бизни спортчурларыны хорломы бля бошлаганы эди. Алай бу жол онун тык болмагынын жерлешерибиз алыгандан да биле эдиле, неч дегенде майданын меклинге регбиде синемалары жок эсе да, аны кючюле куюуанчы эм кеси жерлеринде хорломны ычкындирмагы кюреширчиден.

Туюшюуно биринчи минутларындын окуяны эки команданы да регбичилери кюч бля ойноп башлаганыдыла. Экилери да топ бля бир бирлерини зачөт ызалама кыатына да жере жетиргендиле. алай, кючюле куюуанчылагы туюб, аны зонада бир да орнаталмагандылы.

Болсада бизни командабыны калгитаны Антон Пномаренко башлаганын кезуиле чабынуулуктадан сора Азамат Целовев, занос этип, биринчи беш очко келтиргенди. Он регбичилерибизни бютюн куюло ойнарга келгендиргенди эм бир талай минутдан Залим Дошукчи, топну зачөт зонада кыабак эшиклене ортасына салып, эселге дагыда беш очко куюшканды.

Алай болум дагыстанынылары, сюиесе-сюиесеве да, чабынуулук этюрге итиндиргенди. Аланы ойнуучулары куюнакыны чабынуулуктагы туюб, командадан айырлып, оюнда халатла жиберегендиле. Алай кезуиле жангыландан сора майданын желерине тазыр белгиленгенди.

Алай бля бизни деспетчибиз Азар Баратгунов, топну кыабак эшиклене кийрип, командага эки очко жюргөн онг тапканды, алай ол, штангагы тири, насатпал, кесибизни регбичини Астемир Дагышевкюну куюлуна туюгенди. Он топну тюр окуяны Эльдар Хашюевкеге ашырганды, ол дагыстаныныларын кочуен кыруганын куюулануу кыругушупуныны позитифкобинитиз басмаланганды, Нальчик шахар, Ленин атып просект, 33

ды), тазыр белгиленгенди. Аны хайрылы. Баратгунов топну кыабак эшиклене уста кийрип, командабыны дагыда туюбу очко келтиргенди. Матч 49:0 эсел бля бошлаганды. Бу матчы дери Дагыстанда регбиден туюбешуу бир замандан да болмагынын эм «Рэгби

террорга кыажоу» деген ат бля өтгенин чюртирге тийишлиди. Аны куюуанчы халда республиканы Правительствоюну, Москвадан Россияни регбичилерини сююуюн келечилери ачкандылы. Ала тохтадырганын энчи саугалагыга да бизни регбичилерибиз тийишли болгандыла: Азамат Целовев матчы кезуинде зачөт зонага топну биринчи кийригени ючюн, Ислам Тавкешев а бек ичи ойнуучу.

Россияни чемпионатыны Юг зонада эришюуно келечилерибиз жыйымдык командасы бля Нальчикте туюбеширчиден.

Хазрет-Али ИБЕКЖЕВ. Суратын автор алганды.

Бокс

Кыаты кюрешде - куююш майдал

Тагарода К-1-ден Россияни бизинин эки жеринде кюрешлери бардырылгандылы. Анга коч жюздөн аслам спортчур кытышкандылы. Даражалы эришюуле Кыбарты-Малкыарны очкоч буючу кюрештендиле.

Аладан бери - Рамазан Баксанов, юниорланы араларында 75 килограмм ауурулуда эришюу куююш майдалга тийишли болганды. Рамазан спортчу бу торлоскондун рингте биринчи кере чыкканынын чюртирге тийишлиди, болсада ол абырзамай, алчыны сагына киргенди.

Призюру тренер Куюдайлан Алты кууртеди. Россияни Кикбоксингден федерациясыны президиуму аны Север-Кавказ федеральны округда сууяяланы коллегиясыны председатели этип салыргыа оюнуулашканды.

Итлик

Кулуктук эте турганын жеринде өятюрологанди

Тюнема Нальчикке эртенликке кочуелен Россияни ФСБ-сыны КМР-де Управленясыны кулуктукчусуна он ачкандылы. Он ауур жаралы болганды эмде кыйына халда болуучулуга жетдиргенди. Аны юсюенден РФ-ни Прокуратураында Следствие комитетини Кыбарты-Малкыарда Следствие управленясы билдиргенди.

Аканы сора да, Следствие управленясы билдиргенди, Нальчикке Шюгенюв он Калмык кыо орлама бирге туюбюн жере шахарны УВД-сыны учкаста улуконюменинчи тамала лейтенант Гендугов Ризуваннчи өлюго табылганды. «26-жылдык милиционерини он кесини учкастында кулуктугун бардыра турганы заманда өлтюрюп кеткенден. Алайда 9 миллиметрли 20-чо табылганды», - деп билдиргенди бу ведомствону келечиси.

Бу амалыкыга кюре РФ-ни Уголовный кодексини «Право кытыгына сактуу органдыла ишленгенин өлтюрю» эмде «Сауултаны законусу жюрюшю» деген статьяларыны тийишлиликде уголовный иш ачыгыланды. Тинти ишти бардырылганды.

Бизни кюр.

Ахшы төрө

Халкыла аралы Олимпиада кюнде спорт эришюле бардыруу Шалушка элде тюрөгө айланганды. КМР-ни Президентини Администрацияны ол башламчылыкны дурус кюргенди.

Алай бля майкесчиле, терекиле аладоу ююло алгындагы. Бизде, Кыбарты-Малкыарда да, Социде-Майский шахарда кесибизни Кызыл Эзелениз барды. Бу жол эришюуле да анда бардырырга оюу этилгенди.

Бизде да барды Кызыл ёзен



Шахарны култура эм солуу паркында, Емюрлюк отну кыатында мемориалдык полле салып, колоннаны алгында аелосипедчиле, ызларында автобушары башха спортменле Майский шахары ара мейданындан шахар кюлюн кыатына тебиредиле. Ала кючюн келювенде, байрагында да «Соци 2014-Олимпиада кызылдануу кыатышканылагы болушукка» деген жазуула бардыла. Кюло жугасында уа куюнакыла келюр заманына хар зат да хазыр эди. Чөгем районодан - Шалушка, Терек райондан да Жангы Малкыарны жаш телюсо баргандылы.

«Гитче оюанды» ачылууда да куюуанчы эди. Эришюуле кыатышканыны парадындан сора хар командандан бек ичи спортменне Россияни эмде олимпиада кымылдануу байракчаларын кюрюрге, олимпиада отну жандыргыа эркинлик берилди. Спортменлеге алгышы сөлзлери Мин райондан Юрий Атаманенко, Шалушкадан Хачим Кунжов, Жангы Малкыардан Текуланы Курманали, спорту ветеранлары Иван Пышко эм Мухарбий Кунжов айткандылы. «Иги кызыла» деген той-оюн эм жар коллектив а чам жарлары бля спортменлени келерини кюрюргенди. Социде болуку Олимпиада оюна-

ны гимнин а Залим Кармов айтканды.

Кызыл ёзенде эришюуле кыатышырга жок этип спортмен келгенди. Бек алгы эришюуле тюз бардырырга кертчи болукуларына ант эткендиле. Торлоуторю жылнада олимпиада оюнада хорлаганы эмде саугагы тийишли болганын жерлешерибизни суратлары - алача кюрюндюле жетимирге келгендиргенди. Шёндюго оюланды жангыртыкан Пьер де Кубертенин «Дунианы жаш телюсо кочкерин уруш ауукылда угый, спорт эришюуледе сынарга керекдиле» деген сөлзлери уа Кызыл ёзенде бля турганын ишлени аламат шаваты эди.

Жаша бля кызыла майман футбол, волейбол ойноп, сууда жюзюп, гиря кюрюпюр эришгендиле. Бурунгул олимпиада тюрөгө кертчи бля, программагагы биринчи кере 100 метрге чабынуу да кийиргенди. Миллет адетини да да эсе алып, такыла бля атлап, кочкерин, усталыкларынын сынагандылы.

Мини - футболда биринчи жерге шалушканды, волейболда Жангы Малкыарны кызылары, сууда жюзюуде уа - майкесчиле чыккандылы. Гиря кюрюторуде

Спорт майданы эришюуле кыатышкандылы. Кызыл ёзенде эришюуле кыатышырга жок этип спортмен келгенди. Бек алгы эришюуле тюз бардырырга кертчи болукуларына ант эткендиле. Торлоуторю жылнада олимпиада оюнада хорлаганы эмде саугагы тийишли болганын жерлешерибизни суратлары - алача кюрюндюле жетимирге келгендиргенди. Шёндюго оюланды жангыртыкан Пьер де Кубертенин «Дунианы жаш телюсо кочкерин уруш ауукылда угый, спорт эришюуледе сынарга керекдиле» деген сөлзлери уа Кызыл ёзенде бля турганын ишлени аламат шаваты эди.

Жаша бля кызыла майман футбол, волейбол ойноп, сууда жюзюп, гиря кюрюпюр эришгендиле. Бурунгул олимпиада тюрөгө кертчи бля, программагагы биринчи кере 100 метрге чабынуу да кийиргенди. Миллет адетини да да эсе алып, такыла бля атлап, кочкерин, усталыкларынын сынагандылы. Мини - футболда биринчи жерге шалушканды, волейболда Жангы Малкыарны кызылары, сууда жюзюуде уа - майкесчиле чыккандылы. Гиря кюрюторуде

ДАЛХАТЛАНЫ Марият.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪЕСТВОСУ

Information box containing contact details for the press office, including phone numbers and addresses for various departments.

Information box containing details about the newspaper's subscription and distribution services.

Information box containing details about the newspaper's printing and circulation.

Information box containing details about the newspaper's advertising rates and contact information.

Information box containing the newspaper's address and contact details.